

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	162 Біотехнології та біоінженерія ОПП освітньо-професійна програма Біотехнології та біоінженерія
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Курс, семестр	Курс 3 Семестр 6
Трудомісткість	Загальна кількість годин – 90 год. Кількість кредитів – 3.
Мова(и) викладання	Державна
ННІ / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника(ів)	Викладач: Макаренко Петро д.е.н., професор каб. 475 (навчальний корпус № 4) e-mail Petro.Makarenko@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/makarenko-petromykolaevych
Мета вивчення навчальної дисципліни	Сформуванню у здобувачів вищої освіти сучасне економічне мислення і систему спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують
Компетентності	Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю у біотехнології та біоінженерії, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів біотехнології та біоінженерії. Загальні: К01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Спеціальні (фахові): К10. Здатність використовувати знання з математики та фізики в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми К16. Врахування комерційного та економічного контексту для проектування виробництв біотехнологічних продуктів різного призначення (промислового, харчового, фармацевтичного, сільськогосподарського тощо).

<p>Результати навчання</p>	<p>ПР13. Вміти здійснювати техніко-економічне обґрунтування виробництва біотехнологічних продуктів різного призначення (визначення потреби у цільовому продукті і розрахунок потужності виробництва).</p> <p>ПР16. Базуючись на знаннях, одержаних під час практики на підприємствах та установах, вміти здійснювати продуктивний розрахунок і розрахунок технологічного обладнання.</p> <p>ПР20. Вміти розраховувати основні критерії оцінки ефективності біотехнологічного процесу (параметри росту біологічних агентів, швидкість синтезу цільового продукту, синтезуюча здатність біологічних агентів, економічний коефіцієнт, вихід цільового продукту від субстрату, продуктивність, вартість поживного середовища тощо).</p> <p>ПР22. Вміти враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень. Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ПР24. Організовувати інноваційні сільськогосподарські біотехнологічні виробництва</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>словесні методи</i>: лекція, розповідь, пояснення; – <i>наочні методи</i>: ілюстрування, демонстрування, спостереження; – <i>практичні методи</i>: вправи, практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату, доповіді). <p>2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>методи формування пізнавальних інтересів</i>: створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду. <p>3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>інтерактивні методи навчання</i>: дискусії, диспути, дебати; розроблення презентацій; – <i>комп'ютерні, мультимедійні методи</i>: використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання. <p>4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>методи усного контролю</i>: опитування; бесіда; доповідь; <i>методи письмового контролю</i>: контрольна робота; самостійна робота.

<p>Програма навчальної дисципліни</p>	<p>Тема 1. Економічна наука про підприємство та основи підприємництва.</p> <p>Тема 2. Основні та оборотні засоби підприємства.</p> <p>Тема 3. Персонал підприємства та його продуктивність і мотивація праці.</p> <p>Тема 4. Витрати виробництва та собівартість продукції підприємства.</p> <p>Тема 5. Економічні результати та ефективність діяльності підприємства.</p> <p>Тема 6. Інвестиції та інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства.</p>
<p>Стратегія оцінювання результатів навчання</p>	<p>Вивчення тем та навчального курсу в цілому оцінюється у відповідності до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Полтавському державному аграрному університеті.</p> <p>Поточний контроль результатів навчання на практичних заняттях та самостійній роботі впродовж семестру здійснюється у формі: виконання практичних завдань, розв'язування задач і тестів, опитування.</p> <p>Форма підсумкового контролю: залік.</p>
<p>Політика навчальної дисципліни</p>	<p>1. Академічна доброчесність Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерел інформації.</p> <p>2. Академічна мобільність Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої, міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перерахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>

	<p>3. Неформальна/інформальна освіта На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p> <p>4. Дедлайни та перекладання Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25 % бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбувається за наявності поважних причин з дозволу директорату.</p>
Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)	Перелік дисциплін, які передують вивченню дисципліни: «Вища математика»
Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)	1. Електронна бібліотека ПДАУ. URL: https://lib.pdaa.edu.ua . 2. Електронний репозитарій ПДАУ. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080 Презентації
Рекомендовані джерела інформації	<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О., Лисак О.І. Практикум з економіки підприємства. Мелітополь, ТДАТУ, 2018. 246 с. 2. Бандурка О.М., Ковальов Є.В, Садиков М.А., Маковоз О.С. Економіка підприємства: навчальний посібник. За заг.ред. О.М. Бандурки. Х.: ХНУВС. 2017. 192 с. 3. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2-е вид.. 2019. 304 с. 4. Кузьмин В.М. Економіка підприємства та управлінська економіка: практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 51 с. 4. Куцик В. І., Кліпкова О. І. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях : навчальний посібник. Львів : ЛТЕУ, 2020. 316 с. 5. Петренко М.І., Драбовський А.Г., Петренко В.М. Економіка підприємства: навч. посібник. Вінниця: «Меркьюрі-Поділля», 2018. Т. 1. С. 432. 6. Романченко Н. В., Кожемякіна Т. В., Пічик К. В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ : НаУКМА, 2018. 304 с. 7. Туренко А.М., Дмитрієв І.А., Іванілов О.С., Шевченко І.Ю. Словник економіста та підприємця. Харків : ХНАДУ, 2018. 340 с.

8. Юрченко Н.Б., Кравчук Р.С., Запихляк І.Б., Василик І.І. Економіка підприємства: навч. посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 377 с.

9. Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та допов.. Київ: Ліра-К, 2020. 596 с.

Додаткові

1. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погрішук Б.В. Економіка підприємства: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 304 с.

2. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНАДУ, 2018. 292 с.

3. Іванілов О.С. Економіка підприємства. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 728 с.

4. Економіка підприємства: підручник. / під загред. д.е.н., професора Ковальської Л.Л. та професора Кривов'язько І.В. К.: Видавничий дім "«Кондор»", 2020. 620 с.

5. Кулик Т.П. Організація, планування і управління виробництвом: навч. посіб. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 232 с.

6. Фролова Л.В. Економіка підприємства. Одеса. Бондаренко М.О., 2020. 708 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>.

2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: www.kmu.gov.ua.

4. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.

6. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua>.

7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.

8. Веб-сайт наукової бібліотеки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». URL: <http://lib.pu.if.ua>.

9. Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

10. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua>.

11. Портал для підприємців. URL: <https://sme.gov.ua>.

12. Мережа бізнес-інформації. URL: <https://bin.ua>. 13. Інформаційний бізнес-портал «LIGA online», «Ліга. Бізнес».

	<p>URL:https://biz.liga.net.http://lib.pdaa.edu.ua/mainlist?0=ip_login_no_cache%3D1fbd2afb8102898f7bf8a0d033589994 електронна бібліотека ПДАА</p> <p>13. Господарський кодекс України від 16.01.2003. № 436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text</p> <p>14. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затвержені наказом Міністерства Фінансів України № 1315 від 29.12.2006 р. URL: www.rada.gov.ua.</p> <p>15. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.</p> <p>16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13.</p> <p>17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00</p> <p>18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 18.11.2005 р. № 790. URL: www.rada.gov.ua.</p> <p>19. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств» № 630 (630-2002п) від 16.05.2002). URL: http://uazakon.com/big/text1406/pg1.htm.</p>
Рік введення	2023